

2 Broekpolderroute

De middellange rondwandeling Broekpolderroute is 14 km lang en begint en eindigt bij het metrostation Vlaardingen. De route is bijzonder afwisselend. Allereerst wandelt u door het historische centrum van Vlaardingen. Vervolgens langs de Vlaardingervaart en de Broekkade naar het open landschap van de Vlietlanden. Hier kunt u eventueel met het pontje een oversteek maken over het Bommeer. De terugweg leidt door de bosrijke Broekpolder. De route is het gehele jaar geopend.

Routebeschrijving

De routebeschrijving van de wandeling maakt gebruik van het wandelroutenetwerk Hof van Delfland. Waar de route afwijkt worden in deze routebeschrijving verdere details gegeven. Verstoringen in het netwerk? Meld ze bij www.meldpuntroutes.nl.

- **Start bij metrostation Vlaardingen Centrum:** bij de uitgang van het station schuin rechtsaf over de parkeerplaats. Linksaf de Westhavenkade volgen. Vanaf het Museum Vlaardingen de 4^e zijstraat linksaf (Dayer). Hier schuin rechts de Kerksteeg in en linksom langs de Grote Kerk. Langs het Geuzenmonument en het Stadhuis. Tegenover de noordkant van de kerk linksaf de Hoogstraat in en deze volgen tot de molen. Oversteken en linksaf tot voor de brug. Rechtsaf de Trekkade op langs de Vlaardingervaart tot knp 37 (zie routesuggestie: *).
- **knp 37:** Via de (houten) brug naar de overkant en direct naar rechts, het pad langs de Vlaardingervaart en de jachthaven volgen naar knp 39 en knp 75 aan het Bommeer, (zie routesuggestie: **).
- **knp 75:** naar knp 64, 59 en rechtsaf naar 86. Het slingerende pad volgen. Bij knp 86. linksaf richting 03, 43 en later rechtsaf en rechtdoor naar 28, steek dan schuinrechts over naar de Vlaardingervaart en ga rechtsaf naar knp 16 en 18.
- **knp 18:** onder twee viaducten door en langs de jachthaven. Na brug met witte leuningen de weg oversteken. Direct linksaf over de brug over de Vlaardingervaart en rechtsaf (Jaagpad). Aan het eind links over de parkeerplaats en rechtsaf. Voor de brug linksaf: Delftveer en vervolgens rechtsaf. Volg nu de heenroute in tegengestelde richting tot het metrostation Vlaardingen Centrum.

Voor de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van het begin- en eindpunt van de wandelroute wordt verwezen naar www.9292ov.nl

Routesuggestie

Deze zijn op de kaart aangegeven met een stippellijn.

*: **inrijhek Holy aan de Laan van Hooglede:** wandelafstand 1 km. Direct na het viaduct van de A20, rechtsaf het voetpad op. Na 50 m linksaf, de Gretha Hofstralaan. Volg de bocht naar rechts en volg de Laan van Hooglede tot het inrijhek. Terug naar de Trekkade voor het vervolg van de oorspronkelijke route.

***: **Foppenplas:** , wandelafstand 2,5 km. Als de veerpont vaart met het pontje oversteken naar eetcafé 't Jachthuis. Vanaf de Jachthaven naar knp 41, 63, 57, 64. Vanaf hier vervolg de oorspronkelijke route. Voor actuele vaartijden van het pontje: vaartijden-de-kwakerl.nl.

NB: Alle gegevens voor de routebepaling onderweg zijn opgenomen op deze eerste pagina.

www.middendelflandvereniging.nl
Middellange wandelroutes in Midden-Delfland

kaart: © OpenStreetMap-auteurs, CC BY-SA
Colofon: route en tekst van MDV,
foto's van MDV

Onderweg te zien

Midden-Delfland, het groene hart van de zuidwestelijke Randstad. Een kleinschalig oud cultuurlandschap met de kenmerken van het Hollandse landschap achter de duinen: laaggelegen (1 tot 3 m onder NAP) en lichtglooiend door de oude kreekruigten en de natte veengebieden daartussen. De op de kreekruigten gelegen boerderijen, de oude dorpskernen, de vele molens en gemalen, de kades en oude slotenpatronen tonen je steeds weer de eeuwenoude historie van dit gebied. Een groene oase met een rijke natuur en weidse vergezichten te midden van het grootschalige stedelijke en industriële geweld.

Broekpolder

De naam Broekpolder is afgeleid van het woord 'brouck', een moerassig en drassig veengebied. Het is niet bekend wanneer men de polder is gaan bemalen, maar in elk geval stond er in 1455 een molen. Langs de Vlaardingervaart stond de Grote Broekmolen die in 1882 van een stoommachine

werd voorzien, maar in 1904 werd afgebroken. De mechanische bemaling werd toen overgenomen door de (omgebouwde) molen aan de Boonervliet (in 1966 afgebroken). Oude Vlaardingers spreken nog altijd met heimwee over 'hun' Broekpolder. Dan bedoelen ze de Broekpolder van vóór 1963. Een vruchtbare polder met zo'n 25 boerderijen. Totdat de gemeente Vlaardingen besloot tot stadsuitbreiding en daarvoor de Broekpolder aanwees. Alle boerderijen werden onteigend en afgebroken. Voor velen een traumatische periode. De polder werd vervolgens opgespoten met havenslib uit de Rotterdamse havens. Maar wat bleek: het slib was zwaar vervuild. Van woningbouw kon geen sprake meer zijn.

Nieuw natuur- en recreatiegebied

Toen de woningbouw van de baan was is een deel van het gebied afgedekt met schone grond. Er werd bos aangeplant, waterplassen gegraven en paden aangelegd. Door de jaren heen ontstond een nieuw natuur- en recreatiegebied. Ten opzichte van de oorspronkelijke polder ligt het nu zo'n 6 meter

hoger. Er leeft een kudde hooglanders in het gebied. Er zijn routes voor wandelaars, fietsers, paardrijders, mountainbikers en skaters. Met pont De Kwakel vaar je naar Het Jachthuis. Aan de zuidrand zijn sportvelden, aan de noordkant is een golfbaan, aan de oostkant vind je de watersport- en scouting verenigingen. De bodemvervuiling en de aanpak ervan zijn een blijvend punt van zorg. Er zijn nog steeds ecologische risico's aanwezig. Ondertussen is het veilig om te recreëren in de Broekpolder, dit wordt continu gemonitord.

Vlaardingen

J. Potter 1590

Vlaardingen ontstond op de oever van een kreek, de Vlaarding, die hier in de Maas uitmondde. De kreekmonding werd later vergraven tot haven. Vermoedelijk omstreeks 700 werd hier een kerk gesticht door Willibrord. De kreek en de Maas waren toen nog niet bedijkt zodat een terp werd opgeworpen die in het stadsbeeld nog duidelijk te zien is. In

1273 verleende graaf Floris V stadsrechten. In de middeleeuwen was Vlaardingen een welvarende stad. In de achttiende eeuw bloeide de visserij (haringvangst), maar werd wat dat betreft later overvleugeld door Scheveningen. De zeillogger Balder (VL 92) aan de Westhavenkade en de Visbank op de Westhavenplaats herinneren aan de visserijperiode.

Vlaardingen-Holy

J. Potter 1572

Deze uitbreidingswijk is in de jaren 60 van de vorige eeuw gebouwd. De wijk is genoemd naar de vroegere ridderhofstad Holy. De naam Holy is een samentrekking van 'hoge lede': een hoge plaats aan een lede of wetering. Leede, in deze omgeving, kan ook verwijzen naar een riviertje bij Schipluiden.

De locatie van onderstaande bezienswaardigheden is gemarkeerd op de routekaart van het voorblad. De volgrete wordt hierbij gebruikt als referentie.

A. Museum Vlaardingen, Westhavenkade 53

Dit stadsmuseum begon in 1920 als Oudheidkamer en Visscherijmuseum. Sinds 1971 gehuisvest in 'Het huis met den Lindenboom' aan de Westhavenkade 53/54, het voormalige woonhuis van Abraham van der Linden, reder, koopman en burgemeester van Vlaardingen. Het is van 1740 tot 1742 gebouwd in zijn opdracht. In 2015 heropent het museum na een ingrijpende renovatie en verbouwing. Door middel van nieuwbouw zijn het achttiende-eeuwse redershuis, een voormalig kantoorpand en een pakhuis van de voormalige haringhandel Warmelo & van der Drift met elkaar verbonden. Tegenover het museum ligt het museumschip de Balder (1912) en staat de historische Stadskraan.

B. Markt

Oorspronkelijk is de Markt een verbreding van de hoge Maasdijk, die bij de Hoogstraat op de Markt komt en aan de andere kant verder gaat als de Maassluisdijk. Tegenwoordig is het een rondgaande straat met in het midden de Grote Kerk. De verhoging was waarschijnlijk van nature reeds aanwezig als deel van een oeverwal van een oude kreek, maar is naderhand verder verhoogd en uitgebouwd. Vroeger heette de Markt ook wel Marktveld, Kerkhof en Omring. In het midden staat de Grote Kerk (rijksmonument). Al in de achtste eeuw stond hier een houten kerkje. Het eerste stenen kerkgebouw is waarschijnlijk omstreeks 1156 gesticht. Na de grote stadsbrand 1574 werd de kerk weer deels opgebouwd. Na diverse uitbreidingen is er in de zeventiende eeuw sprake van een driebeukige hallenkerk met ingebouwde toren. Vanwege ernstige verzakkingen werd in 1746 de oude toren vervangen door een nieuwe, die voor de

westzijde van de kerk werd geplaatst. Restauraties vonden plaats in 1966, 1970 en in 1992. De kerk bezit een orgel uit 1764 dat afkomstig is van de Abdij van Baudelo bij Gent. Omdat de kerkenraad de exploitatie niet langer meer kan opbrengen, wordt nagedacht over verkoop ten behoeve van een nieuwe bestemming. Rondom de Markt, waar in vroeger tijden handel werd gedreven, zijn diverse historische gebouwen bewaard gebleven, waaronder het zeventiende-eeuwse stadhuis (gebouwd in 1650 in renaissancestijl).

C. Delftse Veer

De straatnamen Delftseveer en Delftseveerweg herinneren aan het vertrekpunt van de trekschuit naar Delft. Vlaardingen werd in 1654 aangesloten op de trekschuitverbinding. De trekschuiten vervoerden personen (in de roef) en vracht zoals vis, graan, kolen en turf. Met de opkomst van de stoomboot, de trein

en het vervoer over de weg nam na 1850 de betekenis van de trekschuit af. Toch zijn in Midden-Delfland enkele veerdiensten tot ver in de twintigste eeuw in de vaart gebleven.

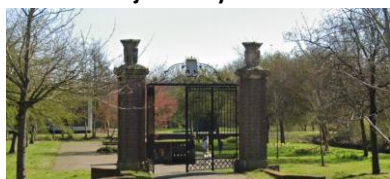
D. Molen Aeolus, Korte Dijk 16

Aeolus is de god van de winden. Op deze plaats zou al in 1407 een korenmolen hebben gestaan. De huidige stenen stellingmolen werd in 1790 gebouwd. In de oostgevel bevinden zich twee gevelstenen die herinneren aan de bouw en de eerste steenlegging. In 1915 werd de molen onthoofd, maar in 1956

hersteld, gebruik makend van het gaandewerk van de korenmolen Windlust uit Wateringen en de bovenas van de Noordmolen van de Polder Berkel. De Aeolus is regelmatig in gebruik.

E. Inrijhek Holy aan de Laan van Hooglede

Waar hoorde dit hek bij?

Al in de dertiende eeuw komt een vermelding voor van een hofstede Holy en is er sprake van een familie die zich 'Van Holy' of 'Van Holylede' noemde. Het was een ridderhofstad, waar ook een stenen woontoren bij hoorde, gelegen op een motte (een

afgeplatte aarden heuvel) en voorzien van een ringgracht. Rond 1700 was het goed een buitenplaats. Na het overlijden van de laatste eigenaresse werd het gebouw in 1850 afgebroken en werd het terrein ontmanteld. De boerderij werd in 1964 gesloopt, om plaats te maken voor de nieuwe woonwijk. Alleen het fraaie inrijhek bleef behouden. Het werd in 1971 verplaatst naar het terrein naast het in 1959 gebouwde ziekenhuis Holy, als toegangshek van het rosarium. Het ziekenhuis is in 2009 gesloopt. Op het hek zijn het wapen van Holy en twee gevelstenen uit de boerderij, met daarop de familiewapens te zien, alsmede de tekst 'HO' 'LY' en het jaartal 1735. Het is een rijksmonument. Om dit te zien wijkt u ca. 0,5 km van de route af (1 km vv).

F. Brug de Twist

wordt de brug ook wel 'Wokkel' genoemd.

In 2009 realiseerde Bureau West 8 landschapsarchitecten deze voetgangers- en fietsersbrug over de Vlaardingervaart. Niet één van de honderden staalprofielen waaruit de brug is opgebouwd, is gelijk. De kunstbrug is ongeveer 42 meter lang, 12 meter breed en 7,50 meter hoog. In de volksmond

G. Boonervliet

Dit afwateringskanaal werd gegraven vóór 1380. De naam is waarschijnlijk afgeleid van Copsoeten Boonen, die hier land en een boerderij had. De Boonervliet is de breedste van drie parallelle vlieten en waterde in de Maas uit met drie sluizen, die van de sluisambachten Voorburg, Naaldwijk en Maasland. In de zestiende eeuw werden de drie sluizen samengevoegd tot één sluis, de Boonersluis. Op de plaats van deze sluis staat nu het grote uitwateringsgemaal Mr. dr. C.P. Zaaijer.

H. Vlietlanden

Ingeklemd tussen de Vlieten vormden de Vlietlanden kennelijk een te gering oppervlak om van een kade te voorzien en te bemalen. Het gebied is wel ontgonnen, er lopen sloten en greppels door. Tot aan het eind van de zestiende eeuw stonden er boerderijen op de Vlietlanden, maar daarna werd het boezemland vooral gebruikt als hooi- en rietland. De natuurwaarde is hoog, met in elk seizoen kenmerkende plantensoorten. In het vroege voorjaar de gele dotterbloemen, daarna het violet en paars van orchideeën en moeraskartelblad met witte toeven veenpluis. In de zomer is het vlietland rood van de moeraszuring. De Vlietlanden zijn ook het leefgebied van de beschermde Noordse woelmuis. Het gebied wordt beheerd door Natuurmonumenten.

I. Uitzichtpunt het Balkon

De toenmalige Dienst Landelijk Gebied schreef in 2002 een prijsvraag uit voor een drietal 'uitzichtpunten' in het Midden-Delflandse landschap. De winnende landschapsarchitecten Marchel-Wim van Dongen en Erik de Graaf creëerden en realiseerden drie opvallende ontwerpen op drie aantrekkelijke locaties. Dit is er één van, op de plaats van de Vlietmolen, de 'Stenen Molen', en ook wel later molen 'Nooit Gedacht' genoemd. Verderop in de Broekpolder komt u langs een tweede uitzichtpunt: 'de Tribune'. Het derde uitzichtpunt heet 'de Stoelen'. Deze staat langs het fietspad van de Vlaardingervaart, nabij het pontje 'De Trekschuit'.

J. Bommeer

Is het de Bommeer of het Bommeer? In ieder geval is sprake van een meer, een natuurlijk water. Dit in tegenstelling tot een plas die altijd is ontstaan door menselijk ingrijpen. De naam Boumare komt al in de middeleeuwen voor en van deze laagte in het land is bij de aanleg van de Boonervliet kennelijk gebruik gemaakt.

K. Helofytenfilter

Een veld waar ingelaten boezemwater op natuurlijke wijze wordt gezuiverd. De oever- en moerasplanten nemen microverontreinigingen in zich op en zorgen zodoende voor een betere waterkwaliteit in het aangrenzende natuursreservaat in de Aalkeet-Buitenpolder.

L. Foppenplas

In 1992 werd een gedeelte van de Foppenpolder onder water gezet, nadat dwars door de polder een dijk was aangelegd en 'in het droge' eilanden en aanlegsteigers waren gemaakt. De plas moet dienen voor extra opvang van waterrecreanten om het natuurgebied de Vlietlanden te ontzien. In 1457 werd een eerste molen in de Foppenpolder gebouwd, mogelijk in de buurt van het huidige Jachthuis. Een volgende molen verrees halverwege de polder aan de Middelvliet, terwijl het huidige gemaal (1983) aan de Boonervliet staat.

M. Uitzichtpunt de Tribune

De 'Tribune' is onderdeel van een drieluik: zie onder 'Uitzichtpunt het Balkon'. Vanaf deze plaats kijkt men door een aantal openingen naar verschillende aspecten van het achterliggende landschap van de Aalkeet-Buitenpolder.

N. Rijskade

De Rijskade vormt van oudsher de landscheiding tussen de Broekpolder en de Aalkeet-Buitenpolder, tussen de Maaslandse en de Vlaardingse ontginning. Thans is de kade niet meer toegankelijk vanwege de natuurwaarden. Langs de Rijskade, bij de nieuw gegraven Rijsplasjes, bevindt zich een vogelobservatiehut van Natuurmonumenten. Vooral het vogelleven in dit gedeelte van de Aalkeetpolder is bijzonder rijk. Door de hooggehouden grondwaterstand is het een geliefde pleisterplaats voor ganzen en wulpen.

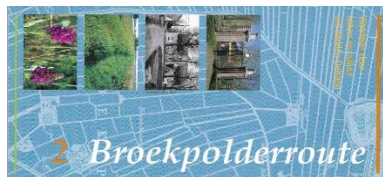
O. Masamuda, Educatief Archeologisch Erf

Eind jaren 50 van de vorige eeuw werden bij opgravingen in de Vlaardingse Westwijk resten gevonden uit de Nieuwe Steentijd (ca. 3000 vóór Christus). Naar de vindplaats werd dit de Vlaardingencultuur genoemd. Op het Educatief Archeologisch Erf kun je deze vondsten herbeleven.

Dit doet Masamuda door 'gebouwen' uit de prehistorie, Romeinse Tijd, middeleeuwen en Vroegmoderne tijd te reconstrueren.

Bronvermelding

Deze wandelroute maakt oorspronkelijk deel uit van een serie van drie mapjes met elk zes routes, uitgegeven in de periode 2004-2007. De serie kwam tot stand in samenwerking met de vereniging Te Voet en de werkgroep Paden van de Midden-Delfland Vereniging. Tekst, fotografie en vormgeving zijn van Frits van Ooststroom. In 2022 zijn de routes gedigitaliseerd en geactualiseerd.

Bij deze bewerking is verder dankbaar gebruik gemaakt van:

- artikelen uit de Jaarboeken van de Historische Vereniging Oud-Schipluiden en informatie op de website www.middendelfland.net.
- publicaties van Midden-Delfland is Mensenwerk: <https://www.mdmw.nl/>